

Gravdækning med rødgran eller nordmannsgran

Af Jens Søgaard Jacobsen

På danske kirkegårde sker den største del af gravdækningen med rødgran. Herudover anvendes også hvidgran, forskellige fyrrearter og nogle ædelgranarter, bl.a. nordmannsgran. Et interessant spørgsmål i denne sammenhæng er, om rødgran til gravdækningsformål i højere grad kan erstattes af nordmannsgran?

En ny undersøgelse foranstaltet af Pyntegrøntsektionen giver en forbedret viden om nordmannsgranens konkurrencedygtighed overfor rødgranen til gravdækningsformål. I denne artikel præsenteres og vurderes undersøgelsens hovedresultater.

Undersøgelsen

Undersøgelsens formål er at belyse forskellige grønttypers dækkeegenskaber. Til undersøgelsen er der benyttet 3 forskellige grønttyper:

- Rødgran: en gennemsnitlig, ensartet vare. Noget grov til formålet.
- Nordmannsgran Prima kort: Uensartet vare.
- Nordmannsgran Sekunda lang: Meget uensartet vare.

Undersøgelsen har fundet sted på Glad-saxe Kirkegård, og er foretaget af Arne Vestergaard Petersen, Parkteknisk Institut. Undersøgelsen har varet fra gravdækning i november/december 1990 til afrydning i marts 1991. Det benyttede klippegrønt stammer fra kirkegårdens normale klippegrøntleverandør.

Sammenligningerne mellem grønttyperne er foretaget på 12 gravsteder, alle på 6 m². Gravstederne har dog fået forskellige klippegrøntdækningsgrader på grund af gravstedernes individuelle forskelle.

Materialeforbrug

Grøntforbruget pr. arealenhed varierer for de forskellige grønttyper. Dette kan ses som et udtryk for, at dækkeevnen er forskellig for de forskellige grønttyper. Nordmannsgran har generelt en større dækkeevne end rødgran. Tabel 1 viser således, at der bruges op til 40% mere rødgran end nordmannsgran til dækning af en arealenhed.

Når man tager hensyn til forskellene i pris på de forskellige grønttyper vender billedet imidlertid, og udgifterne til dækning af en arealenhed med rødgran bliver knap 40% billigere end med nordmannsgran.

Figur 1: Rødgranen kan på nogle gravsteder blive rødfarvet efterhånden. Dato: 18.3.91.

Figur 2: Nordmannsgranen holdt sig fint grøn på alle gravstederne. Dato: 18.3.91

Tidsforbrug

Tidsforbruget i forbindelse med gravdækning er i undersøgelsen delt op i 4 kategorier:

- Forberedelse
- Tilklipping og pålægning
- Finish
- Fjernelse

Tabel 2 viser, hvorledes tidsforbruget va-

riker for de forskellige grønttyper. Desværre mangler dele af resultaterne i kategorien "fjernelse". På grund af misforståelser omkring afviklingen af forsøget har parceller med rødgran og nordmannsgran lang sekunda måtte hhv. erstattes af reserveparceller og helt udgå af undersøgelsen.

Det ses at den forbrugte tid pr. arealenhed

til etablering af grandækket er omtrent ens for rødgran og nordmannsgran sekunda lang, mens udlægningen af den korte prima nordmannsgran har taget ca. 2 minutter mindre pr. m². Rødgranen tager kortest tid ved forårsfjernelsen af grøntet. Den korte prima nordmannsgran har totalt set givet det mindste tidsforbrug. Denne del af undersøgelsen er dog præget af så stor variation, at forskellene mellem gennemsnittene næppe er signifikante.

Nålefarve og nåledrys

Farven og kvaliteten af nålene er blevet vurderet umiddelbart efter pålægningen samt umiddelbart inden fjernelsen af grøntet. Vurderingen af farve og kvalitet er blevet fortaget samlet efter en skala fra 0-10, hvor 0 er dårligste farve og kvalitet, og 10 er bedste farve og kvalitet. Desværre betyder misforståelser omkring undersøgelserne også her, at parceller har måtte erstattes eller udgå af undersøgelsen.

I tabel 3 ses, at begge nordmannsgran-grønttyper ud fra en gennemsnitsbetragtning har haft en bedre nålefarve og nålekvalitet end rødgranen. Dette er tilfældet både umiddelbart efter pålægningen og inden rydningen. Selvom forskellen mellem gennemsnittene for rødgran og nordmannsgran er af en sådan størrelse, at den næppe kan siges at have praktisk betydning, må det dog bemærkes, at der en større uensartethed hos rødgranen, ved scoringen i marts. Figur 1 viser således et eksempel på rødgranen med den laveste martsscore. Mens figur 2 er repræsentativ for den ensartede korte prima nordmannsgran i marts.

Ved undersøgelsen kunne der iagttages en større tilbøjelighed til nåledrys hos nordmannsgran typerne end hos rødgranen både under pålægningen og under fjernelsen. Undersøgelsen nævner, at forskellen måske skyldes, at nordmannsgranens nåle er mere iøjnefaldende end rødgranens nåle. Resultatet stemmer ikke helt med tidligere erfaringer, hvorfor problemet nåledrys nok bør tages op til en mere systematisk behandling senere.

Er nordmannsgran bedre end rødgran?

Den noget uensartede sortering af nordmannsgran i undersøgelsen har bevirket en øget variationen. En mere ensartet sortering ville bevirke et faldende tids- og grøntforbrug for nordmannsgranens vedkommende. Variationen i undersøgelsen både på grund af uensartet sortering og gravstedernes individuelle forskelle bevirker, at nogle af konklusionerne ikke er så sikre, som man kunne ønske sig.

Undersøgelsen viser, at udgifterne til klippegrønt er knap 40% mindre ved brug af rødgran end ved nordmannsgran. Til gengæld viser undersøgelsen, at der er en

Tabel 1. Gennemsnitsresultater for undersøgelser af materialeforbrug

Grøntsortering	Grøntbruttopris kr/kg	Grøntforbrug		Arealpris	
		kg/m ²	index	kr/m ²	index
RGR	3,55	7,7	(140)	27,34	(65)
NGR prima kort	7,70	5,5	(100)	42,35	(100)
NGR sekunda lang	6,70	6,5	(118)	43,55	(103)

Tabel 2. Gennemsnitligt tidsforbrug i forskellige faser for forskellige grønttyper.

Grøntsortering	Forberedelse	Pålægning	Finish	Total etablering af grandække	Fjernelse	Total etablering og fjernelse
	min/m ²	min/m ²	min/m ²	min/m ²	min/m ²	min/m ²
RGR	1,09	8,43	0,35	9,87	★)0,96	10,83
NGR prima kort	0,30	7,38	0,14	7,82	1,34	9,16
NGR sekunda lang	0,66	9,66	0,31	10,03	★★)	★★)

Tabel 3. Gennemsnitlig score for nålefarve og kvalitet.

Grøntsortering	Score ved pålægning	Score ved fjernelse
RGR	9,38	★)9,00
NGR prima kort	9,75	9,50
NGR sekunda lang	9,50	★★)

★): Tallet gælder reserveparceller.

★★): Parceller var udgået før scoring var mulig.

tendens til et lidt lavere samlet tidsforbrug ved anvendelse af kort prima nordmannsgran fremfor rødgran. En kort prima nordmannsgran er mere velegnet til gravdækning end en lang sekunda nordmannsgran, da den har en bedre dækevne.

Der er hos rødgranen en risiko for, at en-

kelte gravsteder bliver præget af rødfarvede grene i løbet af dækningsperioden. Hos nordmannsgranen ses mere ensartede resultater, men der er til gengæld en større tendens til nåledrys.

Det må understreges, at undersøgelsen er fortaget på præmisser, der er til fordel for rødgran. I undersøgelsen er der, benyttet

Figur 3: En "vifte" af nordmannsgran. Dato: 11.12.90

mandskab, der ikke var vant til at arbejde med nordmannsgran til dækningsformål. Specielt fremstillingen af de såkaldte: "vifter" af nordmannsgran gav problemer. (Se figur 3). I andre tidsstudier ser man ofte reduktioner i tidsforbruget i størrelsesordenen 20-33%, når uøvet arbejdskraft sammenlignes med øvet. Hvor stor reduktionen i tidsforbruget bør være i denne undersøgelse, er dog svært at sige. Nordmannsgran adskiller sig fra rødgran, ved at man har mulighed for at udnytte kontrasten mellem forside og bagside i udsmykningen af graven. Samtidig må man forvente, at nordmannsgran-juletræets ry som et kvalitetsprodukt af høj værdi let kan overføres til gravdæknings-situationen. Anvendelsen af nordmannsgran giver således mulighed for at opnå større kundetilfredshed.

Konklusion

Det må konkluderes, at nordmannsgran til trods for en højere kilopris må anses for absolut konkurrencedygtig overfor rødgran til gravdækningsformål. Den foreliggende undersøgelse peger dog på flere punkter, hvor nærmere analyser ville være gavnlig.

Det er pyntegrøntsektionens plan i den nærmeste fremtid at gå ind i et informationsarbejde og en dialog med kirkegårde-

ne mht. anvendelsen af nordmannsgran til gravdækning. Her vil nøgleordene være: *Tilpasning*

Producenter og leverandører af nordmannsgranklippegrønt skal i højere grad lære at tilpasse deres produkter til kirke-

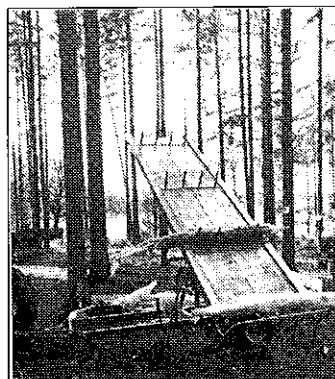
gårdenes behov, blandt andet gennem en mere ensartet sortering.

Information

Beslutningstagere på kirkegårde skal informeres om muligheder for anvendelse af alternativer til rødgran.

*Hvorfor alt det besvær,
når du skal læsse dine træer?*

*Vi har den helt rigtige
transportør
til læsning af
juletræer*

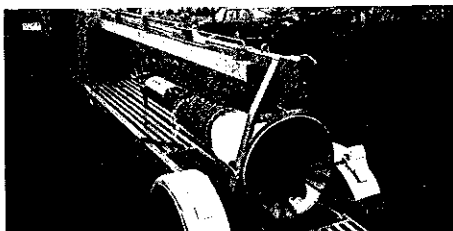
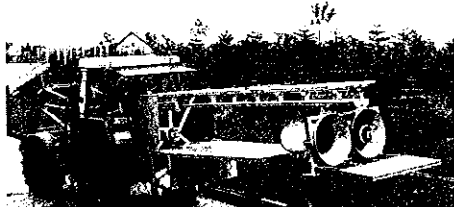
KR. HEEGAARD

Smede- og maskinværksted · 8860 Ulstrup · Tlf. 86 46 30 99

NOVANET

- mere end 300 specialnet til
**SKOVBRUG - GARTNERIER
INDUSTRI - FRUGT
GRØNSAGER - PLANTESKOLER
LEVNEDSMIDLER**

SCHNEIDERS EVA III
Patenteret driftssikkerhed.
Galvaniseret stel.
Gennemprøvet mere
end 100.000 gange.
EVA III - to maskiner i en.

SCHNEIDERS EVA IV
EVA III's "lillesøster".
med 1 arm.
Prisen er meget
fordelagtig.
Skræddersyet til
mindre skovbrug.

Postbox 32
DK-6330 Padborg
Tlf. 74 67 07 25
Fax 74 67 54 24

NOVANET EMBALLAGE

og Schneiders netmaskiner er den ideelle kombination af driftssikkerhed og netkvalitet.

Combinet - LZ-net - Håndtragne Novastabil
Schniders Eva III og Eva IV

